

keppi ja porkkana

Valtiosektorin tiedote 1/2014

TÄSSÄ NUMEROSSA

- Myllerrykselle ei loppua näy
- Luonnonvarakeskuksen valmistelu tiivistyy
- Kestävyyssvajeen rajuilma riepottaa pilvilinnoja – luottamusmiehet myrskyn silmässä
- Valtoriin ICT-tehtäviä ja henkilöstöä
- Työttömyysturvaan merkittäviä uudistuksia

PÄÄKIRJOITUS

Myllerrykselle ei loppua näy

Valtion uusi virka- ja työehtosopimus palkankorotuksineen saatiin puristettua kasaan Työllisyys- ja kasvusopimuksen hengessä lokakuussa 2013. Sopimus astuu voimaan 1.4.2014 ja ensimmäinen palkankorotus – se kuuluu 20 euroa – maksetaan elokuussa 2014.

Vaikka sopimus on siten paketissa, ei voida neuvottelurintamallaan laakereilla levätä. Niin paljon erilaisia henkilöstön asemaan vaikuttavia hankkeita on meneillä, ettei perässä meinaa pysyä.

Osa hankkeista liittyy hallituksen rakennepoliittiseen ohjelmaan. Keskushallinnon uudistamishanke (KEHU) jakaantui viiteen eri osakokonaisuuteen. Näistä voidaan mainita valtioneuvoston hallintoyksikön perustamishanke (VNHY 2015), ylimmän virkamiesjohdon uudistus ja virastorakennehanke.

Osana rakennepoliittista ohjelmaa selvitetään myös aluehallinnon uudelleenjärjestämistä. Herää kysymys, eikö aluehallintoa ole viime vuosina myllerrytty jo riittävästi? AVIen ja ELYjen palkkausjärjestelmien lopulliselle käyttöönotolle ei näy maalia. Osa henkilöstöstä ahertaa kuukaudesta ja vuodesta toiseen alemmalla palkalla kuin palkkausjärjestelmä edellyttäisi!

Tutkimusrahoituksen uudistuksessa valtioneuvoston ja ministeriöiden päätöksentekoa tukevaa tutkimus- ja selvitystoimintaa vahvistetaan kokoamalla tutkimusrahoitusta käytettäväksi valtioneuvoston tekemien linjausten mukaisesti. Lisäksi tutkimukseen käytettävää rahaa tulee huomattavassa määrin kilpailtavaksi. Huolena henkilöstöjärjestöissä on, lisäävätkö rahoituksen uudistukset määräaikaisten palvelussuhteiden käyttöä.

Tutkimuslaitoskentän rakenteellisista uudistuksista luonnonvarakeskuksen tilannetta käsitellään tässä tiedotteessa. Muita suuria henkilöstön asemaan vaikuttavia muutoksia tapahtuu muun muassa myös VTT:n ja Mittatekniikan keskuksen yhdistämisessä, jonka yhteydessä selvitetään myös yhtiöittämistä, sekä Geodeettisen laitoksen ja MMM:n tietopalvelukeskuksen toimialariippuvien tehtävien yhdistämisessä Maanmittauslaitokseen.

Hankkeiden valmistelu vie oman aikansa, eikä asetetuissa tiukoissa aikatauluissa aina pysytä. Valtoria – Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskusta – koskeva laki saatiin vahvistettua vuoden 2013 viimeisinä päivinä, mutta ko. virastossa hoidettavien toimialariippumattomien tieto- ja viestintätekniisiä tehtävien ensimmäisten toimintosiirtojen aikataulu siirtyi maaliskuun alkuun.

Kaikkien hankkeiden ja uudistusten osalta tulee henkilöstön ja henkilöstöjärjestöjen ääntä kuulla mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, koska hankkeilla on takuuvarmasti vaikutuksia henkilöstön asemaan. Valtion muutosturvaperiaatteille ja -ohjeille löytyy siis jatkossakin käyttöä.

Pia Hiltunen

Asiamies, Tekniikan akateemiset

Luonnonvarakeskuksen valmistelu tiivistyy

Valtion sektoritutkimuslaitosuu-
distuksen valmistelu etenee tiu-
kassa aikataulussa. Ehkäpä pi-
simmällä ollaan Luonnonvarakeskuksen
synnyttämisessä, jossa on tarkoitus yhdis-
tää nykyiset Maa- ja elintarviketalouden
tutkimuskeskus, Metsäntutkimuslaitos,
Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos ja
osa TIKEstä uudeksi ensi vuoden alussa
aloittavaksi organisaatioksi. Vuonna 2012
mainituissa tutkimuslaitoksissa tehtiin
1744 henkilötyövuotta noin 40 toimipaik-
kassa ja laitosten yhteenlaskettu kokonais-
budjetti oli n. 140 M€.

Valtioneuvoston syksyinen linjaus
tutkimusrahoituksen uudistamisesta ja
sektoritutkimuslaitosten asteittain su-
pistuvasta budjettirahoituksesta vuoteen
2017 mennessä lisää työn vaikeusastetta.
Luonnonvarakeskuksen kohdalla muutos
merkitsee noin viidenneksen supistusta
vuoden 2012 budjettirahoituksen ver-
rattuna. Kilpailu rahoituksesta kiristyy ja
uuteen tilanteeseen valmistaudutaan niin
toimintatapoja muuttamalla kuin itse toi-
mintaa, rakenteita ja toimitilaverkostoa
sopeuttamalla. Muutoksen vaikutukset

riippuvat viime kädessä siitä miten Luon-
nonvarakeskus onnistuu täydentävän
rahoituksen hankinnan lisäämisessä ja
käynnistyvän organisaation toiminnan
tehostamisessa sekä säästöjen aikaansaa-
misessa.

Laki Luonnonvarakeskuksessa on tar-
koitus saada eduskunnan käsittelyyn jo ke-
vätkaudella. JUKO korosti lausunnossaan
lakiluonnoksesta ennen kaikkea henkilös-
tön aseman turvaamista. Uudistusta lin-
jaavan strategiatyön, tutkimusagendan ja
organisaatorakenteen valmistelu jatkuu,
samoin vuoteen 2017 ulottuvan talous- ja
rakenneohjelman laadinta, tulevan toi-
mitilaverkoston kehittämissuunnitelman
valmistelu, palkkausjärjestelmätyö ja jo
kevään aikana tehdään henkilöstön koesi-
joittelu hahmoteltaviin yksiköihin temaat-
tisiin aihekokonaisuuksiin henkilöstölle
tehtävän kyselyn pohjalta.

Henkilöstön kannalta suurin uhka
Luonnonvarakeskuksen perustamisessa
liittyy tulevaan henkilöstön määrään
ja mahdolliseen määräaikaisten palve-
lussuhteiden osuuden kasvuun. Lähtö-
kohtana on, että tarvittavista säästöistä

mahdollisimman suuri osuus pyritään
kohdistamaan muuhun kuin henkilös-
töön, mutta talous- ja rakenneohjelman
perusskenaarion kokonaisbudjetin mu-
kaista henkilömäärän supistumista ei ole
mahdollista saavuttaa pelkällä luontaisella
poistumalla. Luonnonvarakeskuksen
toimintakyvyn kannalta keskeistä on sen
henkilöstön muodostama osaaminen ja
uudistus tulee pyrkiä toteuttamaan mah-
dollisimman pienin henkilöstövaikutuk-
sin.

Työtä tehdään perustamishankkeen
kahdeksassa projektissa ja niiden alaryh-
missä. Aikataulu on vaativa ja vielä monin
osin, esimerkiksi palkkausjärjestelmä-
työn osalta pahasti kesken. Työn edet-
sä myös suunnitelmien konkreettisuus
lisääntyy ja myös mahdolliset ongelmat
tulevat selvemmin esiin. Avoin valmistelu
ja henkilöstön edustajien osallistuminen
Luonnonvarakeskuksen suunnitteluun ja
konkretian rakentamiseen on työn edet-
sä entistäkin tärkeämpää. ■

Tapio Hankala
toiminnanjohtaja, Metsänhoitajaliitto

Kestävyyssvajeen rajuilma riepottaa pilvilinnoja – luottamusmiehet myrskyn silmässä

Kolmen maa- ja metsätalousmi-
nisteriön tutkimuslaitoksen yh-
tymeliittäminen alkoi melko rau-
hallisesti, lähes auvoisesti, viime vuoden
tammikuussa vähän toista vuotta sitten.
Hankkeeseen nimitettiin suuri joukko
suunnittelu- ja hankeryhmiä ja myös hen-
kilöstön osallistumismahdollisuuksista
pidettiin huolta nimeämällä edustajia kai-
kista laitoksista työryhmiin ja johtoryh-
mään.

Henkilöstö ei ole pitänyt tarpeellise-
na hankkeen kritisoimista tai torjumista.
Henki on vähän sellainen, että ”samahan
se on mikä logo siellä katolla on. Hommia
jatketaan entiseen tapaan, kenties vähän
isommissa yhteistyöryhmissä.”

YT-ryhmissä hanketta käsiteltäessä,
samoin kuin vielä viimeisiä erillisten lai-

toisten TTS:ia käsiteltäessä todettiin, että
irtisanomistarpeita ei ole näköpiirissä:
eläköityminen hoitaa kyllä vähentymisen
luonnollista tietä. Näillä menttiin vuoden
loppuun asti, vaikka aavisteltiin, että ei
taida ihan pysyä näkymät näin hyvinä. Ja
niinhän siinä kävi, että inhorealismi tuli
vastaan: Sen tapahtui Luonnonvarakeskuk-
sen talous- ja rakenneohjelman muodossa
tammikuun lopussa. Aiemmin oli jo an-
nettu tieto, että säästöjä tulee ja että sääs-
tää pitää myös henkilöstöstä. Nyt se sitten
ensimmäisen kerran julkisesti kerrottiin:
henkilöstön vähennystarpeeksi arvioitiin
noin 250, joista irtisanottavia arviolta 70.
Seuraavassa fuusiojohtoryhmän koko-
uksessa säästöjä oli arvioitu uudelleen ja
mm. pudotettu rahoitusuudistuksessa
menetetyn yli kahdenkymmenen mil-

joonan euron takaisinsaantiarviota 50:stä
30:een prosenttiin. Tämän seurauksena
irtisanottavien määrän arvio oli nyt jo
90–100 henkilöä.

Valtion leipä on pitkä, mutta kapea,
sanottiin ennen. Nykyään taitaa, ainakin
nuorille, olla tarjolla enää vain patkää ja
kapeaa. Ja voi sitä, joka arvioi tulevaisuu-
den väärin ja kouluttautuu ylitarjonta/ali-
kysyntä aloille – kuten vaikka maa-, met-
sä- ja kala/riistatalouden asiantuntijaksi.
Ei ole varmaa uraa tiedossa. Ja jos vaikka
vakituksen nimityksen saisikin, ei ole taat-
tua, etteikö seuraava YT voi merkitä läh-
töä. Tilanne uhkaa koko henkilökunnan,
myös pätevempien substanssiasiantunti-
joiden, motivaatiota. Viimemainitut ovat
ratkaisevia työn tuottavuuden ja tavoittei-
den kannalta. Myös työn laatu voi laskea

ja työssä viihtymiselle tulla pitkäaikaista haistaa.

Muitakin myrskyn merkkejä on. Palkkajärjestelmää on valmisteltu hyvässä yhteisymmärryksessä, mutta riittääkö yhteistyökyky, kun kiire iskee – vaikeimmat ratkaisut ja valinnat jäävät viime hetkeen ja kassassa on noin kuuden miljoonan euron kanto, jonka yli on, ilman uutta rahaa, todella hankala viertää mitään jär-

jestelmää pilaamatta tasapuolisen palkkauksen mahdollisuuksia vuosikymmeneksi. Uuden talon uudet ja komeat, yhteiset järjestelmät maksavat enemmän, kuin mihin on varaa. Mikä eteen, kun ratkaisuja ei saada rahalla, vaan tulee vain tylyä karsimiskäskyä?

Ei tarvitse olla kummoinen ennustajaukko tietääkseen, että ankeaa aikaa on tiedossa ja auvoinen yhteenmuutto on

muuttumassa raivoisaksi liitoksi, josta ei ongelmia puutu. Itkua ja hammasten kiristystä – eikä ole kenellekään mikään ilo todeta, että ”mitäs minä sanoin”. ■

Timo Mäkinen,
pääluottamusmies RKTL

Valtoriin ICT-tehtäviä ja henkilöstöä

Uusi palvelukeskus toimintaan 1.3.2014

Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori on uusi virasto. Siihen kootaan valtion toimialariippumattomat ICT-tehtävät. Laki palveluiden järjestämisestä tuli voimaan 1.1.2014 ja valtioneuvoston asetus palveluiden järjestämisestä annettiin helmikuussa 2014. Toimintosiirrot 1.3.2014 koskevat noin 400 henkilöä 29 paikkakunnalla. Ensimmäisiä ICT-palvelukeskussiirtyjiä ovat AHTI (aluehallinto), VIP (valtio IT), valtiokonttori, OTTK (oikeushallinto) ja Veri. Työtä tehdään edelleen samoissa toimipisteissä. Jatkossa niitä yhdistetään. Vuoden 2014 lopussa pitäisi 24 viraston ja noin 1300 hengen toimintosiirrot ja toimintojen yhdistäminen olla täydessä käynnissä. Koko henkilöstöstä enemmistö kuuluu pääsopijajärjestö Pardian liittoihin ja noin 300 henkilöä JUKOn joukkoihin ja sama määrä JHL:ään.

Henkilöstö ja palvelussuhteen ehdot

Henkilöstöä koskevan siirtymäsäännöksen mukaan henkilöstö siirtyy työsopimussuhteeseen. Henkilöiden työsuhteen katsotaan työsuhte-etuksien määräyty-

misen kannalta jatkuneen valtiolla yhdenjaksoisena. Kun virat lakkaavat, niin Valtoriin perustetaan työsopimuksin vastaavat tehtävät samoin palvelussuhte-etuksin. Määräaikaisissa palvelussuhteissa oleva henkilöstö siirtyy Valtoriin määräaikaisen palvelussuhteensa keston ajaksi.

Henkilöstö siirtyy euromääräisin palkoin. Uuden palkkausjärjestelmän valmistelu on vielä kesken ja se valmistuu aikaisintaan loppuvuodesta. Siirtyvää henkilöstöä koskee valtion virka- ja työehtosopimusten allekirjoittamispöytäkirjan mukainen palkkojen muutosturva.

Työehtosopimus

Talokohtaisesta työehtosopimuksesta on saavutettu neuvottelutulos. Keskeisin kohta siinä lienee lomarahen siirto maksettavaksi kesäkuun palkanmaksun yhteydessä. Muutoin sopimus jäi pääsopijoista riippumattomista syistä vähän pintapuoliseksi. Sitä on hyvä kehittää eteenpäin. Viimeistään silloin sitä on syytä kehittää, kun valtion virka- ja työehtosopimus 2014 – 2017 1.4.2014 tulee voimaan. Keskustalon sopimus ei määrittele kaikkia viraston asioita.

Työajat

Työajoista pitää tehdä talokohtainen sopimus. Nykyisistä virastoista siirrytään vastaaviin työaikoihin. Se on pääasiassa virastotyöaika. Varallaolosta ja korvauksista, työajoista, ylityöstä, työaikapankista ja useista muista työaikakysymyksistä pitää vielä saada sovittua.

JUKOn edunvalvonta Valtorissa

Neuvottelut luottamusmiehen ja yhteistointasopimuksesta ovat kesken. Valtorissa pitää järjestää myös JUKOn jäsenten yhteistoiminta. Luottamusmiehet ja jukolaisten talokohtainen yhdistys ovat paras tapa hyvään edunvalvontaan. Siirtymäaika eli vähintään seuraavat viisi vuotta vaatii ponnisteluja työpaikoilla ja erityisesti työsuojelu monipaikkaisessa ympäristössä on tärkeää. ■

Rauno Selenius
pääluottamusmies

Työttömyysturvaan merkittäviä uudistuksia

Työttömyysturvaa koskeva lainsäädäntö uudistui monilta osin vuoden 2014 alkaessa, mutta peruspelissä edelleen samat. Olennaista on ilmoittautua paikalliseen työ- ja elinkeinotoimistoon (TE-toimisto) työnha-

kijaksi heti työttömyyden/lomautuksen/osa-aikaisuuden alkaessa. Nykyisin tämäkin tapahtuu pääsääntöisesti sähköisen asioinnin kautta. Seuraavassa on tiivistysti olennaisimmat työttömyysturvaan vuoden 2014 alussa tulleet muutokset.

Työssäoloehto lyheni

Ansiopäivärahan saaminen edellyttää, että henkilö on ollut sekä työttömyyskassan jäsen että työskennellyt ennen työttömyyden alkua vähintään tietyn ajan (= jäsenyys- ja työssäoloehto). Tämä ehto

lyheni vuoden alussa 34 kalenteriviikosta 26 kalenteriviikkoon. Jäsenelle voidaan siten maksaa ansiopäivärahaa aikaisintaan 26 viikon jäsenyyden ja työskentelyn jälkeen. Lyhyempi 26 viikon aika koskee niitä, jotka ovat työskennelleet 29.12.2013 jälkeen vähintään yhden työssäoloehdon täyttävän työviikon (työtä vähintään 18 tuntia viikossa) ajan.

Ostavastuu-aika lyheni

Työttömyyden alkaessa on omavastuu-aika, jonka ajalta ei makseta etuutta. Se asetetaan myös silloin, kun 26 viikon työssäoloehto täyttyy uudelleen esimerkiksi osa-aikatyön, lomautusjaksojen välisen työn tai määräaikaisen työsuhteen perusteella. Omavastuu-aika lyheni vuodenvaihteessa seitsemästä arkipäivästä (ma-pe) viiteen arkipäivään ja se asetetaan enintään kerran vuodessa.

Päivärahan suuruus määritetään enintään kerran vuodessa

Ansiopäivärahan määrä lasketaan työttömyyttä edeltäneiden ansioiden perusteella työttömyyden alkaessa. Se lasketaan myös silloin, kun 26 viikon työssäoloehto täyttyy uudelleen esimerkiksi osa-aikatyön, lomautusjaksojen välisen työn tai määräaikaisen työsuhteen perusteella. Ansiopäivärahan määrä lasketaan vuodenvaihteen jälkeen enintään kerran vuodessa.

Muutoksia päiväraha-kauden keston

Ansiopäiväraha koostuu peruspäivärahan suuruudesta perusosasta ja ansioihin perustuvasta ansio-osasta. Ansio-osan 500 päivän enimmäismaksuajasta vähennetään 100 päivää, jos henkilöllä on alle kolmen vuoden työhistoria tai jos henkilö kieltäytyy ensimmäisen 250 työttömyyspäiväraha-päivän aikana työllistymistä edistävistä palveluista tai keskeyttää ko. palvelun. Silloin kun ansio-osan enimmäismaksuaikaa on lyhennetty, maksaa kassa ansiopäivärahan peruspäivärahan suuruusena (vuonna 2014 32,66 €/pv) viimeisen 100 tai 200 päivän ajalta. Muutos koskee niitä, joiden päivärahan maksamisen enimmäismaksuaika alkaa lakimuu-
toksen jälkeen.

Työtuloille 300 euron suojaosa

Ansiopäiväraha maksetaan soviteltuna,

jos henkilö on työllistynyt osittain. Tällöin täydestä ansiopäivärahasta vähennetään puolet ansaitusta työtulosta. Enää alle 300 euron kuukausittaiset työtulot eivät vaikuta ansiopäivärahan määrään vaan vasta tämän ylittävät tulot sovitellaan. Päiväraha ja työtulo eivät yhteensä kuitenkaan voi olla suurempi, kuin se palkka, jonka perusteella päiväraha on määritelty. Tästä syystä myös alle 300 euron työtulo voi joissain tilanteissa vaikuttaa päivärahan määrään.

Korotuksiin muutoksia

Ansiopäiväraha voidaan maksaa korotettuna, jos henkilöllä on riittävä työhistoria tai jos hän osallistuu työllistymistä edistävään palveluun. Työllistymistä edistävien palvelujen ajalta maksettu muutosturvan ansio-osa poistui ja korotetun ansio-osan taso nousi muutosturvan ansio-osan tasolle. Palvelujen ajalta maksetaan korotettua ansio-osaa enintään 200 päivältä. 20 vuoden työhistorian perusteella maksetaan korotettua ansio-osaa enintään 90 päivän ajan (aiemmin 100 pv). Kolmen vuoden työhistorian perusteella ei enää makseta korotettua ansio-osaa lainkaan.

Lisäpäiväoikeuden ikäraja nousee

Ikääntyville pitkäaikaistyöttömille voidaan maksaa ansiopäiväraha 500 päivän enimmäisajan jälkeen ns. lisäpäivinä sen kalenterikuukauden loppuun, jona henkilö täyttää 65 vuotta (ns. työttömyysputki). Ikärajat ovat: 61 vuotta niillä, jotka ovat syntyneet vuonna 1957 tai sen jälkeen, vuosina 1950–1954 syntyneillä 59 vuotta ja vuosina 1955–1956 syntyneillä 60 vuotta. Lisäpäivien edellytys on vähintään viiden vuoden työskentely viimeisen 20 vuoden aikana.

Tarkempia tietoja muutoksista löytyy oman työttömyyskassan tai Työttömyyskassojen yhteistyöjärjestön (www.tyj.fi) kotisivuilta. Sieltä löytyy mm. päivärahalaskuri, josta voi tarkistaa oman ansiosidonnaisen päivärahan arvioidun suuruuden. ■

Petri Toiviainen

neuvottelupäällikkö

Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut

Tiedotetta julkaisevat:

Agronomiliitto

Mari Raininko, neuvottelupäällikkö
Puh. (09) 2511 1642, 040 901 1642
mari.raininko@agronomiliitto.fi
www.agronomiliitto.fi

Akavan Erityisalat

Kalevi Juntunen, asiamies
puh. 0201 235 351, 040 582 2780
kalevi.juntunen@akavanerityisalat.fi
www.akavanerityisalat.fi

Driftingsenjörsförbundet i Finland, DIFF

Kristina Morberg, t.f. verksamhetsledare
Tfn. (09) 4767 717
kristina.morberg@diff.fi
www.diff.fi

Insinööriliitto IL

Juha Särkkä, julkisen sektorin asiamies
puh. 0201 801 843
juha.sarkka@ilry.fi
www.ilry.fi

Luonnontieteiden Akateemisten Liitto LAL

Jari Lehto, toiminnanjohtaja
puh. (09) 2511 1661, 0400 667 045
jari.lehto@luonnontieteilijat.fi
www.luonnontieteilijat.fi

Metsänhoitajaliitto

Tapio Hankala, toiminnanjohtaja
puh. (09) 6840 8112
tapio.hankala@metsanhoitajat.fi
www.metsanhoitajat.fi

Suomen Ekonomiliitto SEFE

Tuomas Viskari, asiamies
puh. 0400 4582 36
tuomas.viskari@sefe.fi
www.sefe.fi

Suomen Lakimiesliitto

Kirsi Venäläinen, neuvottelupäällikkö
puh. 050 587 3528 ja 09 8561 0328
kirsi.venalainen@lakimiesliitto.fi

Suomen Psykologiliitto

Riitta Saikkonen-Heinonen, pääsihteeri
puh. (09) 6122 9177, 040 579 1513
riitta.saikkonen@psyli.fi
www.psyli.fi

Tekniikan akateemiset TEK

Pia Hiltunen, asiamies
puh. (09) 2291 2223
pia.hiltunen@tek.fi
www.tek.fi

Tradenomiliitto TRAL

Katariina Tirri-Nuotto, työsuhdelakimies
puh. 0201 55 8810
katariina.tirri-nuotto@tral.fi
www.tral.fi

Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut ry

Petri Toiviainen, neuvottelupäällikkö
puh. 010 231 0354
petri.toiviainen@yhteiskunta-ala.fi
www.yhteiskunta-ala.fi

Ympäristöasiantuntijoiden keskusliitto YKL

Arja Varis, edunvalvontapäällikkö
puh. (09) 622 68510, 0400 488 516
arja.varis@ykl.fi
www.ykl.fi

Toimitus:

Arja Varis, Ympäristöasiantuntijoiden Keskusliitto

arja.varis@ykl.fi, puh. 0400 488516

Osoitelähde: jäsenliitot